

Památka zesnulých jako ekumena církevních dějin

Vážení přátelé a spolupracovníci v duchovní službě,

církevní rok se pomalu nachejuje ke svému konci a blíží se jeho nový začátek dobou adventní. V našich zeměpisných podmínkách je konec církevního roku spojen s pomalým blednutím barev přírody, opadáváním listů stromů a podzimní mlhy připomínají přípravu na zimní odpočinek vegetativních cyklů. Toto časové údobí se dovede silně vtisknout do nálad lidské duše a měsíc listopad je typický největším výskytem depresí a nejrůznějších duševních krizí. Je až překvapující, jak podzimní útlum přírody dovede ovlivnit duševní rovnováhu člověka. Na druhou stranu je obohacující rozumět této době jako zvláštnímu duchovnímu daru pro lidskou duši, hledání odpuštění, smíření, pokoje, upřesňování eschatologického výhledu a spočinutí v Bohu.

Mnoho našich bratrů a sester si v tomto období připomíná fakt umírání a ztráty svých blízkých v rodině, ve sboru, v sousedství či na pracovišti. Každý známe ty, kteří v nedávné době zemřeli a po mnoha z nich zůstává bolest a rány, které se těžko hojí. V našich sborech se na první listopadovou neděli neslaví „dušičky“ - svátek, který je spojen s katolickým připomínáním očistce a praxí modliteb za mrtvé a zajišťováním odpustků pro zemřelé. To ale nic nemění na skutečnosti, že i evangelické církve po světě si na začátku listopadu připomínají dva svátky – **Svátek všech svatých** a **Památku zesnulých**.

Svátek všech svatých se původně začal slavit od roku 609 a připomínal křesťanské mučedníky. Později, a to ještě daleko před kultem kanonizovaných světců, nabýval Svátek všech svatých význam připomínky všech věrných Kristových svědků. Vždyť zde není pouze *ecclesia militans* – církev bojující, ale také „*ecclesia triumphans*“ – církev zvítězilá. To je oblak svědků, který máme v nebi a který je nám připomenutím, že nejsme v církvi sami. Tak jak to podtrhuje epištola Židům 12,1: „*Proto i my, obklopeni takovým zástupem svědků, odhodme všecku přítěž i hřích, který se nás tak snadno přichytí, a vytrvejme v běhu, jak je nám uloženo.*“ Boží slovo pro naše povzbuzení zmiňuje zástup svědků, který je nám povzbuzením, že i přes překážky a někdy i utrpení, lze dojít do cíle.

V benediktinském klášteře ve francouzském Cluny se v roce 998 objevuje důraz na **památku zemřelých**, jako výraz spojení s celou církví, která oslavuje Krista. Reformace samozřejmě akcentovala skrytost údělu zemřelých, ale zachovala biblickou jistotu zvláštního pouta mezi církví bojující a zvítězilou. Jde o skutečnost, že mrtví žijí v Bohu, i když nevíme kde a jak a naše představy jsou nedostatečné. Přesto všechno každá vzpomínka na zesnulé může být provázena modlitbou, v níž je vyslovena bolest loučení (i Pán Ježíš Kristus plakal nad smrtí Lazara – J 11,35), vděčnost za všechno dobré a naděje na konečné setkání v Božím království.

Jak *Svátek všech svatých*, tak *Památka zesnulých* vyjadřují to, co vyznáváme v Apoštolském vyznání víry jako **communio sanctorum** – společenství svatých. Reformovaný teolog J. M. Lochman upozorňuje: „*Zjevně se tu míní společenství svatých obepínající prostor a čas, vzájemná účast na společné víře a jejich účincích*“ (Krédo. Kalich, Praha 1996). Ti, kdo nás ve víře předešli do Božího království, nás povzbuzují svědectvím svých životů. Soudobá církev bojující nemá zapomínat na své zesulé, kteří svou smrtí nevytáhli z Boží lásky a společenství Kristovy církve. Církev jako Kristovo tělo není roztržena skutečností pomíjivosti a smrti. Naším zesulým tedy náleží vzpomínka, jak nás k tomu vyzývá např. Žd 13,7: „*Mějte v paměti ty, kteří vás vedli a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!*“

Bolest pozemského loučení často mírní čas, ale jistě nezpůsobí vymazání zemřelých z naší paměti. Na své blízké a drahé zesulé budeme vždy vzpomínat. Je to lidské a plně křesťanské. V křesťanské perspektivě nám čas zemřelé dokonce přibližuje tím, jak se blíží i náš přechod do věčnosti. Ano, na zemi se jako lidé musíme rozloučit, ale máme vzpomínat a připomínat svědectví, lásku a vše dobré, co jsme od svých zesnulých přijali. J. M. Lochman připomíná existenci „*ekumeny církevních dějin*“ a společenství svatých jako „*zpětnou solidaritu*“ např. i s těmi, kteří v minulosti zapadli a zmizeli, jako oběti vítězů pozemských dějin.

Mnozí naši bratři a sestry v těchto dnech chodí na hřbitovy a někteří z nich položí květinu, zapálí svíčku nebo jen setrvají v modlitbě a vzpomínce na své drahé doma či u hrobu. Rád bych Vás povzbudil, abyste citlivým a biblickým způsobem zmínili ve svých sborech toto období vzpomínání církve na zesulé. Vzpomínejme, učme se od těch, kteří nás předešli, připomínejme církev vítězilou a triumfující. Je v tom naděje a posila i pro nás.

Nezapomeňme na ty, kteří prožili zvlášť bolestivá loučení, zůstali opuštěni, ztratili blízké a těžce zápasí o vyrovnanost a odvahu jít a sloužit dál. Připomenutí zesnulých v těchto dnech může být posilou, příležitostí k modlitbě díky za život svědků i proseb za nadlehčení bolestí pozemských a úzkosti z budoucnosti. Ať je památka zesnulých mezi námi Bohem požehnána!

Kristus nás i dnes oslovuje slovem nesmírné naděje:

„Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. 26 A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky.“

(Jan 11,25-26)

Pavel Černý